

הכנפיים של יורי

"רק זה היה חסר לי", מלמלתי לעצמי עם סיום שיחת הטלפון שקיבלתי מעליזה המפקחת.

"שיבצתי אותך לעבודה כגננת סבב בגן ילדים בירוחם", הדהד קולה באוזני כל אותו יום.

חצי השנה הראשונה של הסטאז' עברה עלי בעיירת פיתוח בדרום הארץ. רוב הילדים בגן היו עולים מבריה"מ וחלקם תושבי השכונה, בה נמצא הגן. שכונה מוזנחת עם אוכלוסייה קשת יום.

בהסעה לשוב, ביקשתי מהנהג שיוריד אותי ליד גן הילדים. בנסיעה לאורך הרחובות הבחנתי בשורה של בתי בתונדה, שנבנו לפני עשרות שנים. הקישוט היחיד שלהם היו חבלי הכביסה, המתוחים בחזית החלונות. יפה הסייעת קיבלה אותי בחיוך רחב והובילה אותי פנימה. הגן הכיל 25 ילדים בני 3-4 תוססים במיוחד.

לא קלים היו הימים הראשונים. למדתי את שמותיהם של הילדים והמשכתי בשגרת יומם. הם קיבלו אותי בדרך כלל יפה, בחנו היטב את התגובות שלי על מעשיהם. ידעתי שהצלחתי תהיה גם הצלחתם.

ואז, כעבור שבועיים, שמתי לב ליורי.

יורי היה מעט גבוה משאר הילדים. שער בלונדיני חלק, עיניים סקרניות – ושתקן. יפה אמרה לי, שיורי עלה לפני חודשיים בלבד. מחלקת החינוך של העירייה בחרה עבור יורי בגן זה, כי חשבה שפה יהיה הכי טוב בשבילו. אבל מרסל גנת האם חשבה שהוא עדיין לא כל כך נקלט. כבר שמתי לב שהוא משתתף בכל פעילויות הגן אבל לא מוציא הגה מפיו. יפה הסייעת סיפרה לי, שהילדים החלו לצחוק עליו, על השגיאות ועל המבטא שלו, כי היה לו מבטא כבד במיוחד. כל דקה פנויה הוא יושב בשולחן הציור ומצייר. "חברים אין לו ואני ומרסל גנת האם חשבנו, שככה הכי טוב לו. שיצייר בינתיים מה שהוא רוצה".

אותי, מטבעי, מעניינים אנשים יוצאי דופן והחלטתי להתרכז ביורי. למדתי כמה משפטים ברוסית, התיישבתי לידו וניסיתי לקשור אתו שיחה, לגשר בינינו. הוא ענה אמנם בנימוס, אבל רק ב"כן" או "לא" ונשאר סגור ומנוכר. החלטתי לבקר בביתו לאחר העבודה, אבל מצאתי בביתו רק את הסבתא, שהמטירה עלי שפע מילים ברוסית. התברר שלא ידעה מילה בעברית, העליתי חרס בידי.

לא הרפיתי, החלטתי לבדוק את הציורים שלו, אולי מהם אלמד משהו. פתחתי את המגירה של יורי – ועשרות דפי נייר נשפכו לרגליי. התיישבתי כדי לבחון אותם ונדהמתי: יורי צייר רק כנפיים. כנפי ציפורים, כנפי מטוסים, כנפי פרפרים, אבל בעיקר את עצמו. ילד עטור כנפיים מכל הסוגים ובכל הצבעים ובכל המצבים. החזרתי את הציורים למגירה, שלא יגלה שחיטטתי בה. למחרת נכנסתי 'כאילו במקרה' לפינת הציור והתיישבתי ליד יורי. לאחר צפייה של כעשר דקות שאלתי אותו: " יורי, למה רק כנפיים?" תשובה לא קיבלתי, רק משיכת כתף.

ביום ראשון בשבוע למחרת כל הילדים נכנסו לגן. עברו כמה דקות עד שיפה הבחינה בהיעדרו של יורי. "ילדים, יורי עלה אתכם לאוטובוס?" התשובה הייתה "כן" קולני. "האם ירד אתכם?" שוב "כן!" "אבל יורי איננו!" ערכנו חיפוש מהיר בכל החדרים – הילד איננו. אספתי את כל הילדים במעגל, ביקשתי שקט ואמרתי: "הקשיבו היטב, האם מישהו מכם אולי הבחין ביורי מחוץ לגן? נסו להיזכר, זה חשוב מאוד!" שירה אמרה: " ראיתי את יורי עם התרמיל שלו יורד ופונה ישר לכיוון הרחוב. חשבתי שהוא סתם רוצה לעשות סיבוב מסביב לגן שלנו".

מה עושים? ישנו נוהל ברור למקרים כאלה: א. להתקשר להורים; ב. להזעיק משטרה. איתרנו את הוריו של יורי, אלכס וקטיה, במקום עבודתם. אמרתי רק: "יורי בסדר", וביקשתי שיגיעו לגן מהר ככל האפשר. דיווחתי למוקד המשטרה, שילד עזב את הגן ללא רשות. לא עברו שתי דקות והצפצוף המוכר נשמע ברחוב. מהמכונית יצאו שניים – סמל ושוטר. סיפרתי לסמל מה קרה, והוא, דבר ראשון, הרגיע אותי: " אל תדאגי יותר מדי, אין שבוע שבו לא בורח ילד כלשהו ממקום כלשהו, ותמיד אנחנו מוצאים אותם תוך עשר דקות – כמעט תמיד".

השוטר ביקש ממני להירגע, לשבת ולמסור לו את כל הפרטים על הילד: מראהו, מעשיו והרגליו. לאחר מכן הוא אמר לשוטר השני, לעבור בכל בתי השכנים ולשאול, האם מישהו ראה ברחוב ילד בן שש משוטט לו עם תרמיל גב. "את תיקחי את התיק שלך ותבואי איתי", אמר לי. נכנסנו למכונית והוא אמר לי לשבת לידו ולצפות ימינה בחצי עיגול. עשינו סיבוב בכמה מרחובות השכונה ויצאנו לכביש הראשי, קרוב לשוליים, בנסיעה איטית.

"הוי, כמה הוא צדק!" לא עברו חמש דקות ושנינו ביחד הבחנו בדמות זעירה צועדת בשוליים. עצרנו לידו וירדתי מהאוטו ופניתי אליו: "יורי, לאן אתה הולך?" שאלתי, והתאמתי את צעדי לקצב צעדיו הקטנים. הוא המשיך לפסוע, ומבלי להביט בי ענה: " לבן-גוריון, לטוס". ותו לא. "אבל בשביל מה?" צעקתי עליו בלי לחשוב פעמיים, כאשר אנחנו ממשיכים לצעוד. לצעוק על ילד

זה לא חינוכי, ואכן, לא זכיתי למענה. "יורי, בשביל לטוס צריך המון כסף!" ניסיתי. גם הפעם הוא לא פתח את פיו הקמוץ, רק הוריד תוך כדי הליכה את התרמיל משכמו, פתח אותו והראה לי את תוכנו: עשרות שטרי כסף רוסיים, דהויים, בלויים וקרועים - שתוקפם פג לפני עידן ועידנים. "יורי, בלי ההורים?" ניסיתי שוב. "לא צריך אותם". אחזתי בידו, התכופתי אליו ובפעם הראשונה, על הכביש הסואן, אנחנו מביטים זה לזה בעיניים. "אבל אתה לא חושב שאתה, הילד, צריך להגיד להם שלום? בוא, אני מבקשת ממך להיכנס למכונית. אבא ואימא מחכים לך בבית, ניסע אליהם ותגיד להם שלום." הוא נעמד מולי בלא אומר ודברים, וכאשר ברקע רעש המכוניות החולפות, יכולתי להבחין בעצב שבעיניו על החלום שנגוז. הוא היה נבון מספיק להכיר בעובדה, שהמערכה הזו אבודה. בלא להוציא הגה מפיו הוא נכנס למכונית. ביקשתי מהשוטר למסור ליפה הסייעת, שמצאנו את יורי ולבקש מהוריו שיסעו לביתם ואנחנו נגיע לשם עם יורי. התיישבתי לידו, ונתתי לו חיבוק, כמו שאני מחבקת חברה אהובה, ולא הרפיתי ממנו כל זמן הנסיעה. שנינו לא הוצאנו הגה מפינו, אך נדמה לי, שהבחנתי בלחלוחית בזווית עינו.

הגענו לכתובת שהייתה רשומה על הפתק, שהחזקתי כל הזמן בידי הקמוצה. ליורי אמרתי: "בוא, ההורים מחכים". עלינו במעלית ולפני שהגענו התכופתי אליו ואמרתי לו: "יורי, יהיה בסדר". עלינו לבית הוריו. "אתם מבינים עברית?" "שאלתי, "כן, כמובן" ענה לי אלכס האב, " למדנו שלושה חודשים באולפן." סיפרתי להם בקיצור מה קרה בבוקר והזכרתי גם את ציוריו.

לא עבר זמן רב וקטיה האם נכנסה והתיישבה לידי. ראיתי כמה היא מתרגשת. "אורנה", אמרה לי, "אני רוצה להגיד לך מה שאמרנו אחד לשני, מה שגם אמרנו ליורי: 'רק אנחנו אשמים!' אבל כדי שתביני הכול, אני חייבת לספר לך על המשפחה שלנו. חיינו במוסקבה, שנינו עבדנו ולא היה חסר לנו כלום. יורי, מגיל שנתיים, הלך קודם לגן של הקטנים, אני חושבת שקוראים לזה כאן פעוטות. אחר כך רשמנו אותו לגן פרטי, מהטובים שמצאנו. הבחנו מהתחלה שיורי ילד חברתי, בעל תפיסה וסקרן מטבעו. הוא גם גדל מהר והפך לדמות מובילה בחברת הילדים. הוא לא נוטה לריב, הוא רכש חברים רבים.. הוא מאוד שקול, נבון וכך הפך למה שקוראים אצלנו ל"מלך הגן", מבלי שהוא או אנחנו רצינו בזה. לפני כמעט שנה החלטנו, אלכס ואני, שאנחנו רוצים, בשבילנו ובשבילו, לחיות בישראל. התפטרנו מהעבודה והלכנו לשלושה חודשים ללמוד עברית. סיפרנו ליורי שאנחנו נוסעים לארץ חדשה, אבל פה עשינו את השגיאה הראשונה שלנו. לא שאלנו מה דעתו, רק אמרנו: 'אנחנו נוסעים'. חשבנו שהכי טוב פה בארץ, שנרשום אותו לגן והוא ילמד את השפה וזו השגיאה השנייה שלנו, שלא הענקנו לו את האפשרות ללמוד את השפה.

וזה בעצם כל הסיפור למחרת כינסתי את הילדים בקשתי אותם שיעזרו כולם ליורי. התברר שזה היה מיותר, הם העריצו את יורי שבגללו בא שוטר אליהם ושרצה לטוס לבדו. יורי קלט את השפה מהר ועד סוף השנה הוא הפך גם פה, בזכות תכונותיו הטבעיות, למלך הבלתי מעורער של הגן.

יורי הקטן פרש כנפיים ואני בטוחה שאיתם הוא ימריא לעתיד מזהיר. אבל גם אני לקחתי שיעור שלמדתי, שיעור בתורת החיים שלא יסולא בפז וילווה אותי כל חיי, וכל זה בזכות גן ילדים אחד בשכונה בעיירת פיתוח בדרום.